

рест. Отново публиката е във възторг, звучи правдивото съветско слово. Как да се обясни този успех на „Платон Кречет“ на българска сцена?

Естествено не единствено с традиционното благоразположение на българския народ към всичко, идващо от страната на В. И. Ленин. Тук действуват много други фактори, между които не на последно място стои драматургичното майсторство на писателя. В центъра на „Платон Кречет“ са хората на съветската наука. И заслугата на Корнейчук е в това, че той отхвърля схемата на старата драматургия за лекаря-скептик и вижда у съветския хирург новатора и гражданина, човека с голям интелект. И още нещо: „В своите творчески търсения Платон Кречет не е сам. Наред с него авторът е поставил съветския държавен деятел Берест, мъжествен и чувствителен човек; скромният терапевт Бублик, успял за 25 години да изслуша деветдесет хиляди пулса, деветдесет хиляди сърца; санитарката Христина и младите интелегенти Лида, Валя, Стёпа.“⁶²

И отново ще кажа: случаите, за които говоря, не са изолирани явления в бита на българския народ. В борбата срещу монархията и капитализма съветската книга стоеше на предната огнева линия. От нея именно интелгенцията, работниците, младежта черпеха високи примери за подражание, в същото време бяха нейни най-ревностни пропагандатори, разпространители и укриватели от око на полицията.

* * *

Това е накратко героичната летопис на българо-украинско-руските литературни контакти и творчески взаимоотношения в годините между двете световни войни. Не претендирам да съм обхванал всички имена и художествени произведения, но и от казаното, струва ми се, става ясно, какви усилия е коствало на българските автори всяко ново и актуално творение на младата украинска съветска литература да се направи достойно на нашия читател или зрител. Понесените жертви в това отношение се възмездиха стократно, когато и у нас победи социалистическата революция.

ПИСМА НА САЛВАТОРЕ КУАЗИМОДО

През лятото на 1964 г. големият италиански поет (Нобелов лауреат) Салваторе Куазимодо гостува в страната ни по покана на Съюза на българските писатели. Той посещаваше за пръв път България, която му бе позната само като географско понятие; за нея той бе слушал обаче да му говори известният прогресивен италиански публицист и художествен критик Марио Де Микели, негов близък приятел, който бе гостувал в нашата страна, беше превеждал стихове от Вапцаров и от други наши поети-антифашисти, загинали в Съпротивата. Преди това, през 1957 г., на една среща между съветски и италиански поети в Рим Салваторе Куазимодо бе изнесъл беседа на тема „Поезията на нашето време“, в която италианският поет бе поставил на висок пиедестал поетареволуционер и комунист Никола Вапцаров, прочитайки в превод на своя език известното Вапцарово стихотворение „История“. За Куазимодо Вапцаров олицетворяваше духа, ритъма и атмосферата на поезията на новото време, обгорена от пламъците на световния конфликт, очертал ярка идеологическа линия в световната поезия.

По време на десетдневното пребиваване на Куазимодо у нас, когато придружавах в маршрута му из нашата страна, италианският поет неведнъж поддаваше в разговора ни проблема за поезията на нашето време. По-продължителен беше престоят му на „Златни пясъци“, където той прекара един ден в разговори с наши писатели, на почивка по онова време в станцията. Ландшафтът на „Слънчев бряг“, където поетът разгледа курортното устройство на този прелестен кът от Черноморието, му напомняше брега на неговата родна Сицилия. Особен интерес

⁶² А. Е. Корнейчук. Платон Кречет. С., 1940, с. 6.

възбуди у нашия гост „Калиакра“ с нейния оригинален морски изглед. „Калиакра“ се връза силно в спомена на поета и му достави мотив за интересно стихотворение, което влезе в съдържанието на последната му сбирка, озаглавена „Несравнима земя“. Стихотворението бе преведено на български от поетите Атанас Далчев и Александър Муратов и поетът Димитър Пантелеев го включи в съставената от него антология „Поети, приятели на България“. Пребиваването на Салваторе Куазимодо в страната ни го свърза с България и своето топло и искрено чувство поетът изрази впоследствие в лични писма и особено в една статия, която се яви на страниците на римското илюстрирано издание „Ил темпо“, с която Куазимодо отговаряше на писанията на един негов съотечественик журналист, който бе казал груби неистини за България в един свой репортаж след пътуването си в нашата страна. За това италианският поет говори в едно от писмата си, които публикуваме.

Николай Дончев

Милано, 5 септември 1964
корсо Гарибалди 16

До Николай Дончев
Съюз на писателите
София

Драги Дончев, бих желал да Ви кажа с какво приятелство си спомням за Вас и колко много Ви благодаря за милото Ви гостоприемство. Дните, които прекарах в България, сред „естествената“ тишина на Варна, остават крепки и непокътнати в сърцето ми. Може би неповторими.

Тук заварих планина от писма и книги. Трябва да се освободя набързо от задълженията, преди да отпътувам за Мексико.

Надявам се да Ви видя скоро в Италия и Ви пожелавам благоприятно и хубаво време за работа. Аннамария Анджолети си спомня и Ви благодари за приятелското съпровождане.

Горещо Ви прегръщам, Ваш Салваторе Куазимодо

П. П. Поздравете софийските приятели.

З а б е л е ж к а. Аннамария Анджолети придружаваше поета.

Милано, 23 септември 1964
корсо Гарибалди 16

Драги Дончев, благодаря Ви за любезното писмо и Ви пиша много набързо в навечерието на моето заминаване за Мексико.

За „Литературна мисъл“ мога да Ви избира едно от есетата ми в книгата „Поетът и политикът“. Знам, че притежавате изданието на Шварц. Когато излезе писанието ви, ще бъда радостен да го прочета.

Прилагам Ви страница от „Темпо“, където публикувах статия върху България в полемика с „носталгичните“ идеи на журналиста Лили, който бе писал в статия, печатана в „Корниере делла sera“ много едри лъжи.

Още веднъж голяма-голяма благодарност за Вашето мило придружаване и сърдечно ръкописване. Много поздрави от Аннамария.

Ваш Салваторе Куазимодо
и Аннамария Анджолети

Милано, 19 ноември 1964
корсо Гарибалди 16

Драги Дончев, благодаря за писмото и за новините в него. Нашето пътуване в Мексико беше наистина интересно и се надявам да Ви предам лично моите впечатления.

Почти сигурен съм, че ще бъда в Сицилия за срещата на КОМЕС в първите дни на м. декември и ще се разговарям двамата, както по време на пребиваването ми в България.

Изпращам Ви отделно сбирка от моите неиздадени стихотворения, отпечатани като приложение към една студия на Дж. Салвети. Не са още „Да даваш и да имаш“, но са вече нещо подобно. (Касае се до предпоследната сбирка стихове на поета. — Н. Д.)

С приятелска почит и много сърдечни поздрави от страна на Аннамария, Ваш *Салваторе Куазимодо*

З а б е л ж к а. КОМЕС е несъществуващата вече „Европейска общност на писателите“.

31 август 1966, Милано
корсо Гарибалди 16

Драги Дончев, разпоредих да получиш от издателя Мондадори тома със стихове на Аргези (крупен румънски поет — Н. Д.). За съжаление издателят не е бил много внимателен и една от най-грубите грешки е задето като родно място на поета е сложил Будапеща вместо Букуреш.

Благодаря Ви за живия интерес, който проявявате към мене. Надявам се да се срещнем в скоро време, дори и ако не мога да дойда в България, където Съюзът на писателите ме е поканил за началото на октомври, понеже по същото време имам други ангажменти, между които премиерата „Кианчано“ (поетът е председател на журито. — Н. Д.)

Аннамария, заедно с мене, Ви поздравява сърдечно, ваш *Салваторе Куазимодо*